

I. Disposicions generals

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

17996 REIAL DECRET 1334/1999, de 31 de juliol, pel qual s'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris. («BOE» 202, de 24-8-1999.)

El Reial decret 212/1992, de 6 de març, pel qual s'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris, modificat pel Reial decret 930/1995, de 9 de juny, incorpora a l'ordenament jurídic nacional la Directiva 79/112/CEE, relativa a l'aproximació de les legislacions dels estats membres en matèria d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris destinats al consumidor final, així com les seves modificacions posteriors.

Així mateix, per garantir una informació adequada als consumidors, es van adoptar les directives 94/54/CE i 96/21/CE, relatives a la indicació en l'etiquetatge de determinats productes alimentaris d'altres mencions obligatòries diferents de les que preveu la Directiva 79/112/CEE. La incorporació d'aquestes directives al dret nacional s'ha dut a terme pels reials decrets 1908/1995, de 24 de novembre, i 1268/1997, de 24 de juliol.

En dates recents s'han produït noves modificacions mitjançant la Directiva del Parlament Europeu i del Consell 97/4/CE, de 27 de gener, la finalitat de la qual és permetre, per mitjà d'un etiquetatge més complet, millorar la informació dels consumidors i respectar la lleialtat de les transaccions comercials.

Aquesta última Directiva completa, principalment, les actuals disposicions relatives a la denominació de venda dels productes alimentaris, omple una llacuna tècnica en matèria d'etiquetatge dels productes alimentaris compostos per un sol ingredient i fa obligatòria la menció de les quantitats d'alguns ingredients.

La incorporació a l'ordenament jurídic intern del que disposa la Directiva del Parlament Europeu i del Consell 97/4/CE, de 27 de gener, es porta a terme per aquest Reial decret.

Alhora, cal dur a terme una refosa de la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat, aprovada pel Reial decret 212/1992 i les seves modificacions posteriors, a efectes d'una més gran clarificació del text que faci més fàcil aplicar-lo.

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.13a i 16a de la Constitució i d'acord amb l'article 40.2 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.

En la tramitació del procediment dut a terme per a l'aprovació d'aquest Reial decret s'ha donat audiència a les associacions de consumidors i usuaris i als sectors afectats, i la Comissió Interministerial per a l'Ordenació Alimentària n'ha emès l'informe preceptiu.

En virtut d'això, a proposta dels ministres de Sanitat i Consum, d'Economia i Hisenda, d'Indústria i Energia i d'Agricultura, Pesca i Alimentació, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 31 de juliol,

DISPOSO:

Article únic. *Aprovació de la Norma general.*

S'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris que s'adjunta.

Disposició addicional única. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret i la Norma general que aprova es dicten d'acord amb el que disposa l'article 40.2 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, i a l'empara del que estableix l'article 149.1.13a i 16a de la Constitució.

No obstant això, l'exigència que estableix el primer paràgraf de l'article 18 només té caràcter bàsic pel que fa a les indicacions relatives a la llista d'ingredients, les instruccions per a la conservació i les instruccions per a l'ús.

Disposició transitòria única. *Pròrroga de comercialització.*

Fins al 14 de febrer de l'any 2000, es poden comercialitzar els productes alimentaris, que, tot i complir les disposicions anteriors, no s'ajustin a aquest Reial decret.

No obstant això, els productes etiquetats abans d'aquesta data i que no s'ajustin al que disposa aquest Reial decret es poden comercialitzar fins que se n'exhaureixin les existències.

Disposició derogatòria única. *Normes que es deroguen.*

Queden derogats:

El Reial decret 212/1992, de 6 de març, pel qual s'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris.

El Reial decret 930/1995, de 9 de juny, pel qual es modifica la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris, aprovada pel Reial decret 212/1992, de 6 de març.

El Reial decret 1908/1995, de 24 de novembre, pel qual es modifica la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris, aprovada pel Reial decret 212/1992, de 6 de març, a fi d'indicar en l'etiquetatge de determinats productes alimentaris altres mencions obligatòries, i es modifica el Reial decret 930/1995, de 9 de juny, de manera que es permet la comercialització de determinats productes.

El Reial decret 1268/1997, de 24 de juliol, relatiu a la indicació en l'etiquetatge de determinats productes

alimentaris d'altres mencions obligatòries diferents de les que preveu el Reial decret 212/1992, de 6 de març, i pel qual es modifica l'article 20 de la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Palma de Mallorca, 31 de juliol de 1999.

JUAN CARLOS R.

El vicepresident primer del Govern
i ministre de la Presidència,

FRANCISCO ÁLVAREZ-CASCOS FERNÁNDEZ

NORMA GENERAL D'ETIQUETATGE, PRESENTACIÓ I PUBLICITAT DELS PRODUCTES ALIMENTARIS

CAPÍTOL I

Article 1. *Àmbit d'aplicació.*

Aquesta Norma s'aplica a l'etiquetatge dels productes alimentaris destinats a ser entregats al consumidor final sense cap transformació posterior, així com als aspectes relatius a la presentació i a la publicitat que se'n fa i que aquesta Norma regula.

També s'aplica als productes alimentaris destinats a ser entregats als restaurants, els hospitals, les cantines i altres col·lectivitats similars, denominats d'ara endavant «col·lectivitats».

Article 2. *Productes exclosos.*

Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Norma els productes destinats a ser exportats a països que no pertanyen a la Unió Europea.

CAPÍTOL II

Article 3. *Definicions.*

Als efectes d'aquesta Norma, s'entén per:

1. **Etiquetatge:** les mencions, les indicacions, les marques de fàbrica o comercials, els dibuixos o els signes relacionats amb un producte alimentari que figurin en qualsevol envàs, document, rètol, etiqueta, faixa o collarret que acompanyin el producte alimentari o s'hi refereixin.

2. **Producte alimentari envasat:** la unitat de venda destinada a ser presentada sense cap transformació posterior al consumidor final i a les col·lectivitats, constituïda per un producte alimentari i l'envàs en què hagi estat dipositat abans de vendre's, tant si l'envàs cobreix el producte sencer o només parcialment, però de manera que no se'n pugui modificar el contingut sense obrir o modificar l'envàs.

3. **Ingredient:** qualsevol substància, inclosos els additius alimentaris, que s'utilitza en la fabricació o en la preparació d'un producte alimentari i que encara es troba present en el producte acabat o eventualment en una forma modificada.

No es consideren ingredients:

a) Els components d'un ingredient que en el curs del procés de fabricació s'hagin eliminat temporalment

per reincorporar-los després en una quantitat que no sobrepassi el contingut inicial.

b) Els additius la presència dels quals en un producte alimentari es degui únicament al fet que estaven continguts en un o diversos ingredients del producte esmentat, sempre que ja no compleixin una funció tecnològica en el producte acabat.

c) Els coadjuvants tecnològics.

d) Les substàncies utilitzades en les dosis estrictament necessàries com a dissolvents o suports per a additius i aromes.

4. **Lot:** conjunt d'unitats de venda d'un producte alimentari produït, fabricat o envasat en circumstàncies pràcticament idèntiques.

5. **Data de durada mínima:** data fins a la qual el producte alimentari manté les seves propietats específiques en unes condicions de conservació apropiades.

CAPÍTOL III

Article 4. *Principis generals.*

1. L'etiquetatge i les modalitats de realitzar-lo no han de ser de tal naturalesa que induïxin a error el comprador, especialment:

a) Sobre les característiques del producte alimentari i, en particular, sobre la seva naturalesa, identitat, qualitat, composició, quantitat, durada, origen o procedència i forma de fabricació o d'obtenció.

b) Atribuïnt al producte alimentari efectes o propietats que no tingui.

c) Suggestint que el producte alimentari té unes característiques particulars, quan tots els productes similars tinguin aquestes mateixes característiques.

d) Atribuïnt a un producte alimentari propietats preventives, terapèutiques o curatives d'una malaltia humana, ni esmentant les dites propietats, sens perjudici de les disposicions aplicables a les aigües minerals naturals i als productes alimentaris destinats a una alimentació especial.

2. Aquestes prohibicions també s'apliquen a la presentació dels productes alimentaris (especialment a la forma o a l'aspecte que es doni a aquests productes o a l'envàs, al material de l'envàs i a la manera com estiguin disposats els productes, així com a l'entorn en què estiguin exposats) i a la publicitat.

CAPÍTOL IV

Article 5. *Informació obligatòria de l'etiquetatge*

1. L'etiquetatge dels productes alimentaris només requereix, tret de les excepcions que preveu aquest capítol, les indicacions obligatòries següents:

a) La denominació de venda del producte.

b) La llista d'ingredients.

c) La quantitat de determinats ingredients o la categoria dels ingredients.

d) El grau alcohòlic en les begudes amb una graduació superior en volum a l'1,2 per 100.

e) La quantitat neta, per a productes envasats.

f) La data de durada mínima o la data de caducitat.

g) Les condicions especials de conservació i d'utilització.

h) La manera d'utilitzar-lo, quan la seva indicació sigui necessària per fer un ús adequat del producte alimentari.

i) Identificació de l'empresa: el nom, la raó social o la denominació del fabricant o l'envasador o d'un vene-

dor establert dins de la Unió Europea i, en tot cas, el seu domicili.

- j) El lot.
- k) El lloc d'origen o procedència.
- l) Les que preveu l'annex IV per a diverses categories o tipus de productes alimentaris.

2. Els formatges i els embotits, en tot cas, han de complir els requisits d'etiquetatge que estableix aquest article. No obstant això, quan la venda sigui fraccionada, cal atènyer-se al que disposa l'article 15.

3. Les indicacions obligatòries que assenyalen l'apartat 1 només es poden complementar, amb caràcter obligatori, amb les que estableixen les disposicions comunitàries d'aplicació directa o les disposicions nacionals que incorporin la normativa comunitària.

Article 6. *Denominació de venda.*

1. La denominació de venda d'un producte alimentari és la denominació que preveuen per a aquest producte les disposicions de la Comunitat Europea que li siguin aplicables.

a) A falta de disposicions de la Comunitat Europea, la denominació de venda ha de ser la denominació que preveuen les disposicions legals, reglamentàries o administratives que li siguin aplicables a Espanya.

Si tampoc no n'hi ha, ha d'estar constituïda pel nom consagrat per l'ús a Espanya, o per una descripció del producte alimentari i de la seva utilització, si cal, prou precisa per permetre al comprador de conèixer la naturalesa real i distingir-lo dels productes amb què es pugui confondre.

b) També s'admet la utilització de la denominació de venda amb què el producte es fabriqui i es comercialitzi legalment en l'Estat membre de procedència.

No obstant això, quan l'aplicació de les disposicions d'aquesta Norma, en particular les que preveu l'article 5, no siguin suficients per permetre als consumidors de conèixer la naturalesa real del producte i distingir-lo dels productes amb què es pugui confondre, la denominació de venda s'ha de completar amb altres indicacions descriptives que han de figurar prop de la denominació.

c) En casos excepcionals, la denominació de venda de l'Estat membre de procedència no s'ha d'utilitzar quan el producte que designi es diferenciï, des del punt de vista de la seva composició o de la seva fabricació, del producte conegut amb aquesta denominació fins al punt que les disposicions del paràgraf b) no siguin suficients per garantir una informació correcta als consumidors.

2. La denominació de venda no pot ser substituïda per una marca comercial o de fàbrica o per una denominació de fantasia.

3. La denominació de venda ha d'incloure o ha de dur una indicació de l'estat físic en què es troba el producte alimentari o del tractament específic a què ha estat sotmès (com ara en pols, liofilitzat, congelat, concentrat, fumats), cas que l'omissió d'aquesta indicació pugui induir a confusió el comprador.

Tots els productes alimentaris que hagin estat tractats amb radiació ionitzant han de portar una de les mencions següents: «irradiat» o «tractat amb radiació ionitzant».

4. Cal que s'adjuntin a la denominació de venda, en els casos en què l'annex IV ho estableix, les mencions que s'hi especifiquen.

5. Quan el producte alimentari estigui regulat per disposicions específiques, cal utilitzar les designacions de qualitat tipificades, i queden expressament prohibits els adjectius qualificatius diferents dels que estableixen les disposicions corresponents.

Article 7. *Llista d'ingredients.*

1. La llista d'ingredients ha d'anar precedida del títol «ingredients» o d'una menció apropiada que inclogui aquesta paraula.

2. La llista d'ingredients ha d'estar constituïda per la menció de tots els ingredients en ordre decreixent dels seus pesos en el moment en què s'incorporin durant el procés de fabricació del producte.

No obstant això:

a) L'aigua afegida i els ingredients volàtils s'han d'indicar a la llista en funció del seu pes en el producte acabat.

La quantitat d'aigua afegida com a ingredient en un producte alimentari es determina sotraient de la quantitat total del producte acabat la quantitat total dels altres ingredients utilitzats; aquesta quantitat pot no tenir-se en consideració si, en pes, no excedeix el 5 per 100 del producte acabat.

b) Quan es tracti de productes alimentaris concentrats o deshidratats destinats a ser reconstituïts mitjançant l'addició d'aigua, els ingredients es poden esmentar per ordre decreixent de les seves proporcions en el producte alimentari reconstituït.

La llista d'ingredients ha d'anar acompanyada, en aquests casos, d'expressions com ara «Ingredients del producte reconstituït» o «Ingredients del producte ja preparat per al consum».

c) En cas de barreges de fruites, d'hortalisses, d'espècies o de plantes aromàtiques, en què cap d'elles predomini en pes de manera significativa, es poden esmentar en qualsevol ordre, sempre que la llista dels ingredients esmentats estigui acompanyada d'una menció com ara «en proporció variable».

d) Quan s'utilitzin ingredients concentrats o deshidratats que es reconstitueixin durant la fabricació del producte alimentari, es poden esmentar aquests ingredients a la llista segons la seva quantia en pes abans de la concentració o deshidratació.

i) No es requereix esmentar l'aigua en el cas del líquid de cobertura que normalment no es consumeix, ni quan s'utilitzi en el procés de fabricació només per reconstituir al seu estat d'origen un ingredient utilitzat en forma concentrada o deshidratada.

3. Quan un ingredient d'un producte alimentari hagi estat elaborat a partir de diversos ingredients, aquests es consideren ingredients del producte.

En aquest cas, l'ingredient compost pot figurar a la llista d'ingredients amb la seva denominació en la mesura que aquesta estigui regulada o consagrada per l'ús, en funció del seu pes global, a condició que vagi seguida immediatament per l'enumeració dels seus propis ingredients.

No obstant això, l'enumeració no és obligatòria:

a) Quan es tracti d'ingredients compostos d'una quantia en pes que sigui inferior al 25 per 100 del producte alimentari acabat, sempre que no es tracti d'additius, sens perjudici del que especifica l'apartat 3.b) de l'article 3.

b) Quan l'ingredient compost sigui un producte per al qual no s'exigeixi la llista d'ingredients.

4. Els ingredients s'han de designar pel nom específic, i sempre d'acord amb les regles de l'article 6, «Denominació de venda», excepte en els casos especificats en els apartats 5 i 6 d'aquest article.

5. Els ingredients que pertanyin a una de les categories enumerades en l'annex I i que siguin components d'un altre producte alimentari només es poden designar amb el nom d'aquesta categoria; tanmateix, la designació «midó» que figura en l'annex I sempre s'ha de completar

amb la indicació del seu origen vegetal específic, quan aquest ingredient pugui contenir gluten.

6. Els ingredients que pertanyin a una de les categories enumerades en l'annex II s'han de designar obligatòriament amb el nom d'aquesta categoria, seguit del nom específic o del número CE. En el cas d'ingredients que pertanyin a diverses categories, cal indicar la que correspongui a la seva funció principal en el producte alimentari de què es tracti.

No obstant això, la designació «midó modificat» que figura en l'annex II s'ha de completar sempre amb la indicació del seu origen vegetal específic, quan aquest ingredient pugui contenir gluten.

7. Les aromes s'han de designar d'acord amb l'annex III d'aquesta Norma general.

8. No requereixen la llista d'ingredients:

a) Els productes alimentaris constituïts per un sol ingredient, sempre que la denominació de venda sigui idèntica al nom de l'ingredient, o sempre que la denominació de venda permeti determinar la naturalesa de l'ingredient sense risc de confusió.

b) Les fruites, les hortalisses fresques i les patates, llevat de les pelades, tallades o sotmeses a qualsevol altre tractament similar.

c) Les aigües de beguda envasades gasificades la denominació de les quals assenyali aquesta característica.

d) Els vinagres de fermentació que procedeixen d'un sol producte base als quals no s'hagi incorporat cap altre ingredient.

e) Els formatges, la mantega, la llet i la nata fermentades, sempre que no se'ls hagin afegit més ingredients que productes lactis, enzims i cultius de microorganismes necessaris per a la fabricació d'aquests productes i, en cas dels formatges diferents dels frescos o fosos, la sal necessària per elaborar-los.

f) Les begudes amb un grau alcohòlic adquirit superior en volum a l'1,2 per 100.

Article 8. *Indicació quantitativa de determinats ingredients.*

1. Cal indicar la quantitat d'un ingredient o d'una categoria d'ingredients utilitzada en la fabricació o la preparació d'un producte alimentari sempre que:

a) L'ingredient o la categoria d'ingredients de què es tracti figuri en la denominació de venda o el consumidor l'associï en general amb la denominació de venda; o

b) En l'etiquetatge es destaquï l'ingredient o la categoria d'ingredients de què es tracti per mitjà de paraules, imatges o representació gràfica; o

c) Quan l'ingredient o la categoria d'ingredients de què es tracti sigui essencial per definir un producte alimentari i per distingir-lo dels productes amb què es pugui confondre a causa de la seva denominació o del seu aspecte.

2. No s'aplica l'exigència que estableix l'apartat 1 d'aquest article en els casos següents:

a) A un ingredient o una categoria d'ingredients:

1r Que tingui un pes net escorregut que s'indiqui d'acord amb l'apartat 6 de l'article 10.

2n Que hi sigui amb una quantitat que figuri en l'etiquetatge en virtut de les disposicions comunitàries.

3r Que s'utilitzi en dosis baixes amb finalitats d'aromatització.

4t Que, tot i que figuri en la denominació de venda, no pugui determinar l'elecció del consumidor perquè la variació de quantitat no sigui essencial per caracteritzar

el producte alimentari o no sigui suficient per distingir el producte d'altres de similars.

b) Quan hi hagi disposicions comunitàries específiques que determinin de manera precisa la quantitat de l'ingredient o de la categoria d'ingredients sense preveure'n la indicació en l'etiquetatge.

c) En els casos que preveu l'apartat 2.c) de l'article 7.

3. Aquesta quantitat, expressada en percentatge, correspon a la quantitat de l'ingredient o dels ingredients en el moment d'utilitzar-los.

4. La menció que preveu l'apartat 1 d'aquest article ha de figurar en la denominació de venda del producte alimentari, o ha d'estar indicada al costat de la denominació, o a la llista d'ingredients en relació amb l'ingredient o la categoria d'ingredients en qüestió.

5. Aquest article s'aplica sens perjudici del que disposa el Reial decret 930/1992, de 17 de juliol, pel qual s'aprova la norma d'etiquetatge sobre propietats nutritives dels productes alimentaris.

Article 9. *Grau alcohòlic*

Les begudes amb un grau alcohòlic superior en volum a l'1,2 per 100 han d'incloure la indicació del grau alcohòlic volumètric adquirit.

La xifra corresponent al grau alcohòlic ha d'incloure un decimal com a màxim i ha d'anar seguida del símbol «% vol» i pot anar precedida de la paraula «alcohol» o de l'abreviatura «alc».

Les modalitats d'especificació del grau alcohòlic volumètric s'han de determinar, pel que fa als productes corresponents a la partida aranzelària 22.04 (vi de raïms frescos, fins i tot adobat, most de raïm, excepte el de la partida 20.09), per les normes obligatòries de la Comunitat Europea o del mateix ordenament espanyol.

Article 10. *Quantitat neta.*

1. La quantitat neta dels productes alimentaris envasats s'ha d'expressar:

- En unitats de volum per als productes líquids.
- En unitats de massa per als altres.

S'ha d'utilitzar, segons el cas, el litre (l o L), el centilitre (cl), el mil·lilitre (ml) o bé el quilogram (kg) o el gram (g).

Les reglamentacions tecnicosanitàries o les normes específiques poden establir excepcions a aquesta regla per a alguns productes alimentaris.

2. Les reglamentacions tecnicosanitàries o les normes específiques poden establir altres indicacions de quantitat per a determinats productes alimentaris que estiguin classificats en categories per quantitat. Quan estableixin la indicació d'un tipus de quantitat, com ara la quantitat nominal, la quantitat mínima o la quantitat mitjana, aquesta quantitat ha de ser, a efectes d'aquesta Norma general, la quantitat neta.

3. Quan un envàs estigui constituït per dos envasos individuals o més que continguin la mateixa quantitat del mateix producte, s'ha d'indicar la quantitat neta esmentant la quantitat neta que conté cada envàs individual i el nombre total d'envasos. No obstant això, aquestes indicacions no són obligatòries quan el nombre total d'envasos individuals es pugui veure clarament i es pugui comptar fàcilment des de l'exterior i quan es pugui veure clarament des de l'exterior almenys una indicació de la quantitat neta que conté cada envàs individual.

4. Quan un envàs estigui constituït per dos envasos individuals o més que no es considerin unitats de venda,

s'ha d'indicar la quantitat neta esmentant la quantitat neta total i el nombre total d'envasos individuals. Les reglamentacions tecnicosanitàries o les normes específiques poden preveure, per a determinats productes alimentaris, que no s'indiqui el nombre total d'envasos individuals.

5. En el cas de productes alimentaris que es vinguin normalment per unitats, no és obligatòria la indicació de la quantitat neta, sempre que el nombre d'unitats es pugui veure clarament i es pugui comptar fàcilment des de l'exterior o, si no n'hi ha, que estigui indicada en l'etiquetatge.

6. Quan un producte alimentari sòlid es presenti en un líquid de cobertura, en l'etiquetatge també cal indicar la massa neta escorreguda d'aquest producte alimentari. Per líquid de cobertura s'entenen els productes esmentats a continuació, si s'escau, barrejats entre ells i també quan es presentin en estat congelat o ultracongelat, sempre que el líquid sigui únicament accessori respecte als elements essencials del preparat i, en conseqüència, no resulti determinant per a la compra: aigua, solucions aquoses de sals, salmorres, solucions aquoses d'àcids alimentaris, vinagre, solucions aquoses de sucres, solucions aquoses d'altres substàncies o matèries edulcorants i de suc de fruites o d'hortalisses en el cas de fruites i hortalisses.

7. La indicació de la quantitat neta no és obligatòria per als productes alimentaris:

a) Que estiguin subjectes a pèrdues considerables de volum o de massa i es vinguin per unitats o es pesin davant el comprador.

b) La quantitat neta dels quals sigui inferior a 5 grams o 5 mil·lilitres. Aquesta excepció no s'aplica en el cas d'espècies i plantes aromàtiques.

Les reglamentacions tecnicosanitàries o normes específiques poden establir a títol excepcional i sense menyscapte de la informació del comprador, límits superiors als 5 grams o als 5 mil·lilitres.

Article 11. *Marcatge de dates.*

En l'etiquetatge de qualsevol producte alimentari ha de figurar la data de durada mínima o, si s'escau, la data de caducitat.

1. La data de durada mínima s'expressa mitjançant les llegendes:

a) «Consumir preferentment abans del/de l'...» quan la data inclogui la indicació del dia.

b) «Consumir preferentment abans de la fi de/d'...», en els altres casos.

2. Les indicacions que preveu l'apartat 1 anterior, han d'estar acompanyades:

a) O bé de la data.

b) O bé de la indicació del lloc on figura la data en l'etiquetatge.

Si cal, aquestes indicacions s'han de completar amb la referència a les condicions de conservació que s'han d'observar per assegurar la durada indicada.

3. La data ha d'estar composta per la indicació clara i ordenada del dia, el mes i l'any.

No obstant això, en el cas dels productes alimentaris:

a) D'una durada que sigui inferior a tres mesos, és suficient indicar el dia i el mes.

b) D'una durada que sigui superior a tres mesos, però sense sobrepassar els divuit mesos, és suficient indicar el mes i l'any.

c) D'una durada que sigui superior a divuit mesos, és suficient indicar l'any.

4. Sens perjudici de les disposicions comunitàries d'aplicació directa o de les nacionals que incorporin la normativa comunitària que imposin altres indicacions de data, no requereixen indicar la data de durada mínima els productes següents:

a) Les fruites i les hortalisses fresques, incloses les patates que no hagin estat pelades, tallades o sotmeses a qualsevol altre tractament similar. Aquesta excepció no s'aplica a les llavors germinants i a productes similars com els brots de lleguminoses.

b) Els vins, els vins generosos, els vins espumosos, els vins aromatitzats i els productes similars obtinguts a partir de fruites diferents del raïm, així com les begudes dels codis NC 2206 00 91, 2206 00 93 i 2206 00 99 i elaborades a partir del raïm o de most de raïm.

c) Les begudes amb una graduació d'un 10 per 100 o més en volum d'alcohol.

d) Les begudes refrescants sense alcohol, suc de fruites, nèctars de fruites i begudes alcohòliques en envasos individuals de més de cinc litres destinats a distribuir-se a les col·lectivitats.

e) Els productes de forn o rebosteria que per la seva naturalesa es consumeixen normalment en el termini de vint-i-quatre hores després de la seva fabricació.

f) Els vinagres.

g) La sal de cuina.

h) Els sucres en estat sòlid.

i) Els productes de confiteria consistents gairebé exclusivament en sucres aromatitzats i/o acolorits.

j) Les gomes de mastegar i els productes similars de mastegar.

k) Les porcions individuals de gelats.

5. En cas de productes alimentaris microbiològicament molt peribles i que per això puguin suposar un perill immediat per a la salut humana després d'un curt període de temps, la data de durada mínima s'ha de canviar per la data de caducitat, expressada mitjançant la llegenda «data de caducitat», seguida de la mateixa data o d'una referència al lloc on s'indica la data en l'etiqueta. Aquestes informacions s'han de completar amb una descripció de les condicions de conservació que s'han de respectar.

La data consisteix en la indicació clara segons aquest ordre: dia, mes i, eventualment, any.

Article 12. *Lot.*

La indicació del lot s'ha d'efectuar d'acord amb el que disposa el Reial decret 1808/1991, de 13 de desembre, pel qual es regulen les mencions o les marques que permeten d'identificar el lot al qual pertany un producte alimentari.

No obstant això, quan es tracti de porcions individuals de gelats, la indicació que permeti d'identificar el lot ha de figurar en els envasos de diverses unitats.

Article 13. *País d'origen.*

En els productes procedents dels estats membres de la Unió Europea, s'ha d'indicar el lloc d'origen o procedència només en els casos en què la seva ommissió pugui induir el consumidor a error sobre l'origen o la procedència real del producte alimentari.

Els productes originaris de països que no pertanyen a la Unió Europea han d'indicar el lloc d'origen o procedència, sens perjudici del que disposen els tractats o els convenis internacionals sobre la matèria que sigui aplicables a Espanya.

Article 14. *Petits envasos.*

Quan la cara més gran dels envasos tingui una superfície inferior a 10 centímetres quadrats només és obligatori indicar la denominació del producte, la quantitat neta i el marcatge de dates.

Article 15. *Productes sense envasar.*

L'etiquetatge dels productes alimentaris que es presentin sense envasar per a la venda al consumidor final i els envasats en els llocs de venda, a petició del comprador, ha d'indicar almenys la denominació de venda, segons estableix l'article 6. Aquesta denominació ha d'anar acompanyada de les indicacions que disposa l'annex IV, si s'escau, i també del següent:

- a) La categoria de qualitat, la varietat i l'origen, quan així ho exigeixi la norma de qualitat corresponent.
- b) En el cas de carns, la classe o el tipus de canal de procedència i la denominació comercial de la peça de què es tracti.
- c) La forma de presentació comercial en cas de productes de la pesca i l'aqüicultura.
- d) La quantificació de l'ingredient d'acord amb el que estableix l'article 8.
- e) El grau alcohòlic en les begudes amb una graduació superior en volum a l'1,2 per 100.
- f) Els requisits establerts a l'article 5 d'aquesta Norma general que estableixin, per a aquesta modalitat de venda, les disposicions específiques corresponents.

En el cas de productes ecològics, també s'ha d'indicar la llista d'ingredients, sempre que no estiguin exceptuats d'indicar-la.

Els nous aliments han d'indicar, a més a més, el que estableix l'article 8 del Reglament 258/97/CE, de 27 de gener, sobre nous aliments i nous ingredients alimentaris.

Pel que fa als productes inclosos en l'àmbit d'aplicació del Reglament 1139/98/CE, de 26 de maig, relatiu a la indicació obligatòria en l'etiquetatge de determinats productes alimentaris fabricats a partir d'organismes modificats genèticament, d'informació diferent de la prevista a la Directiva 79/112/CEE, cal indicar a més a més els requisits que estableix l'article 2 del Reglament esmentat.

Article 16. *Productes envasats pels titulars del comerç minorista.*

1. L'etiquetatge dels productes que envasin els titulars del comerç minorista d'alimentació i es presentin així el mateix dia d'envasar-los per vendre'ls de manera immediata en l'establiment o els establiments de la seva propietat ha d'indicar les dades que estableix l'article 5, excepte el lot, d'acord amb les disposicions d'aquesta Norma general. Pel que fa a la identificació de l'empresa, s'ha de referir, en tot cas, a l'envasador.

2. Sempre que quedi assegurada la informació del comprador, l'etiquetatge de bosses i altres envasos de materials plàstics o cel·lulòsics transparents i incoloros, que permetin a simple vista d'identificar normalment el producte i continguin fruites, hortalisses, tubercles o fruita seca, ha d'indicar:

- a) La denominació de venda acompanyada de la varietat, la categoria de qualitat i l'origen, quan així ho exigeixi la norma de qualitat corresponent.
- b) La quantitat neta.
- c) La identificació de l'empresa.

CAPÍTOL V

Article 17. *Presentació de la informació obligatòria.*

1. Quan els productes alimentaris es presentin envasats, les indicacions de la informació obligatòria de l'etiquetatge, que preveu l'article 5, han de figurar en l'envàs o en una etiqueta adjunta a l'envàs.

a) No obstant això, sens perjudici de les obligacions relatives a les quantitats nominals, les mencions obligatòries de l'etiquetatge poden figurar només en documents comercials quan es garanteixi que aquests documents, amb totes les mencions de l'etiquetatge, s'adjunten als productes alimentaris o s'han enviat abans de l'entrega o en el moment d'entregar-los, sempre que els productes alimentaris envasats:

1r Estiguin destinats al consumidor final, però comercialitzats en una fase anterior a la venda al consumidor i quan en aquesta fase no es tracti de la venda a una col·lectivitat.

2n Estiguin destinats a ser entregats a les col·lectivitats per ser preparats, transformats, fragmentats o tallats en les col·lectivitats.

b) En el cas dels productes que preveu l'apartat anterior, les mencions de l'etiquetatge obligatori relatives a la denominació de venda, marcatge de dates i identificació de l'empresa també han de figurar en l'embalatge exterior en què es presenten aquests productes en el moment de comercialitzar-los.

2. És obligatori que figurin en el mateix camp visual, excepte per als envasos a què es refereix l'article 14, les indicacions relatives a:

- a) Denominació de venda.
- b) Quantitat neta.
- c) Marcatge de dates.
- d) Grau alcohòlic, si s'escau.

3. La informació obligatòria que prescriu l'article 15 ha de figurar retolada en etiquetes o cartells col·locats en el lloc de venda, sobre el producte o pròxims al producte.

4. La informació obligatòria que preveu l'article 16 ha de figurar sobre l'envàs o en una etiqueta unida al mateix envàs; no obstant això, pot figurar retolada en cartells col·locats en el lloc de venda, quan es dugui a terme amb la modalitat de venda amb venedor.

En règim d'autoservei, la indicació de la denominació de venda que estableix l'apartat 2 de l'article 16 pot figurar retolada en cartells col·locats en el lloc de venda pròxims al producte en qüestió.

5. En tots els casos, les indicacions obligatòries han de ser fàcilment comprensibles i han d'estar inscrites en un lloc destacat i de manera que siguin fàcilment visibles, clarament llegibles i indelebles. Aquestes indicacions no han de ser dissimulades, tapades o separades de cap manera per altres indicacions o imatges.

6. Sens perjudici del que estableixen els articles 17.1.a) i 17.1.b), els productes alimentaris, en general, destinats a ser entregats al consumidor, s'han de subministrar als minoristes degudament envasats o condicionats amb la informació obligatòria que preveu l'article 5, o sobre l'envàs o bé en els documents corresponents que acompanyin el producte.

En cas de venda a granel o fraccionada, la informació del productor s'ha de conservar, fins al final de la seva venda, per permetre en qualsevol moment una identificació correcta del producte i ha d'estar a disposició dels òrgans de control o dels consumidors que la sol·licitin.

Article 18. *Llengua en l'etiquetatge.*

Les indicacions obligatòries de l'etiquetatge dels productes alimentaris que es comercialitzin a Espanya s'han d'expressar, almenys, en la llengua espanyola oficial de l'Estat.

El que disposa l'apartat anterior no és aplicable als productes tradicionals elaborats i distribuïts exclusivament en l'àmbit d'una comunitat autònoma amb llengua oficial pròpia.

CAPÍTOL VI

Article 19. *Etiquetatge facultatiu*

La informació de l'etiquetatge dels productes alimentaris pot presentar qualsevol menció addicional escrita, impresa o gràfica, sempre que no estigui en contradicció amb el que estableix aquesta Norma general.

ANNEX I

Categories d'ingredients per als quals la indicació de la categoria pot substituir la del nom específic

Definició	Designació
Olis refinats que no siguin d'oliva.	«Oli», completada: — O bé pel qualificatiu, segons el cas, «vegetal» o «animal». — O bé per la indicació de l'origen específic vegetal o animal. El qualificatiu «hidrogenat» ha d'acompanyar la menció dels olis hidrogenats.
Greixos refinats.	«Greix», completada: — O bé pel qualificatiu, segons el cas, «vegetal» o «animal». — O bé per la indicació de l'origen específic vegetal o animal. El qualificatiu «hidrogenat» ha d'acompanyar la menció dels greixos hidrogenats.
Barreges de farines procedents de dues espècies de cereals o més.	«Farina» seguida de l'enumeració de les espècies de cereals de què procedeixi, per ordre decreixent de pes.
Midó/midons i fècules natius i midons i fècules modificats per mitjans físics o amb enzims.	«Midó/midons «/» fècula/es».
Qualsevol espècie de peix, quan el peix constitueixi un ingredient d'un altre producte alimentari i sempre que la denominació i la presentació d'aquest producte no es refereixin a una espècie precisa de peix.	«Peix».
Qualsevol espècie de formatge, quan el formatge o una barreja de formatges constitueixi un ingredient d'un altre producte alimentari i sempre que la denominació i la presentació d'aquest producte no es refereixin a una espècie precisa de formatge.	«Formatge/s».
Totes les espècies i els seus extractes el pes dels quals no sigui superior al 2 per 100 del pes del producte.	«Espècie/s» o «Barreja d'espècies».
Totes les plantes o les parts de plantes aromàtiques el pes de les quals no sigui superior al 2 per 100 del pes del producte.	«Planta/es aromàtica/ques» o «Barreja de plantes aromàtiques».
Totes les preparacions de gomes utilitzades en la fabricació de la goma base per a xiclets.	«Goma base».
Pa ratllat de qualsevol origen.	«Pa ratllat».
Tots els tipus de sacarosa.	«Sucre».
Dextrosa anhidra o monohidratada.	«Dextrosa».
Xarop de glucosa i xarop de glucosa anhidra.	«Xarop de glucosa».
Totes les proteïnes de la llet (caseïnes, caseïnats i proteïnes del sèrum i del lactosèrum) i les seves barreges.	«Proteïnes de llet».
Mantega de cacau de pressió «expeller» o refinada.	«Mantega de cacau».
Totes les fruites confitades que no excedeixin en pes el 10 per 100 del producte.	«Fruites confitades».
Barreges d'hortalisses que no excedeixin en pes el 10 per 100 del producte.	«Hortalisses».
Tots els tipus de vi, segons la definició que recull el Reglament (CEE) número 822/87 del Consell (1).	«Vi».

ANNEX II

Categories d'ingredients que s'han de designar obligatòriament amb el nom de la seva categoria seguit dels seus noms específics o del número CE

Colorant.
 Conservador.
 Antioxidant.
 Emulgent
 Espessidor
 Gelificador.
 Estabilitzador.
 Potenciador del gust.
 Acidulant.
 Corrector d'acidesa.
 Antiaglomerant.
 Midó modificat (1).
 Edulcorant.
 Gasificant.
 Antiescumant.
 Agent de recobriments.
 Sals fundents (2).
 Agent de tractament de la farina.
 Enduridor.
 Humectant.
 Agent de càrrega.
 Gas propulsor.

(1) No s'exigeix la indicació del nom específic o del número CE.

(2) Només quan es tracti de formatges fosos i de productes a base de formatge fos.

ANNEX III

Designació de les aromes a la llista d'ingredients

1. Les aromes han d'estar designades pel terme «aroma/es», o pel terme «aroma/es» acompanyat d'una designació més específica o d'una descripció de l'aroma.

2. El terme «natural», o qualsevol altra expressió amb un significat que sigui sensiblement equivalent, només es pot utilitzar per a les aromes que tinguin una part aromatitzant que contingui exclusivament substàncies aromatitzants tal com les defineix l'apartat 2.2.1 i/o preparacions aromatitzants tal com les defineix l'apartat 2.3, ambdós de l'article 2. «Definicions», de la Reglamentació tecnicosanitària de les aromes que s'utilitzen en els productes alimentaris i dels materials de base per a la seva producció, aprovada pel Reial decret 1477/1990, de 2 de novembre.

3. Si la designació de l'aroma conté una referència a la naturalesa o a l'origen vegetal o animal de les substàncies utilitzades, el terme «natural» o qualsevol altra expressió el significat de la qual sigui sensiblement equivalent, només es pot autoritzar per a les aromes la part aromatitzant de les quals hagi estat aïllada mitjançant procediments físics adequats, procediments enzimàtics o microbiològics o procediments tradicionals de preparació dels productes alimentaris exclusivament o gairebé exclusivament a partir d'un producte alimentari o de la font d'aromes de què es tracti.

ANNEX IV

Llista dels productes alimentaris en l'etiquetatge dels quals ha de figurar una o diverses indicacions obligatòries addicionals

Tipus o categoria dels productes alimentaris	Indicacions
1. Productes alimentaris d'una durada prolongada gràcies a la utilització de gasos d'envasament autoritzats en aplicació del Reial decret 1111/1991, de 12 de juliol, pel qual es modifica la Reglamentació tecnicosanitària d'additius alimentaris aprovada pel Reial decret 3177/1983.	«Envasat en atmosfera protectora».
2. Productes alimentaris que contenen un o diversos dels edulcorants autoritzats pel Reial decret 2002/1995, de 7 de desembre.	«Amb edulcorant/s». Aquesta menció ha d'acompanyar la denominació de venda.
3. Productes alimentaris que contenen alhora un o diversos sucres afegits i un o diversos dels edulcorants autoritzats pel Reial decret 2002/1995, de 7 de desembre.	«Amb sucre/s i edulcorant/s». Aquesta menció ha d'acompanyar la denominació de venda.
4. Productes alimentaris que contenen aspartama.	«Conté una font de fenilalanina».
5. Productes alimentaris als quals s'han incorporat poliols en una proporció superior al 10 per 100.	«Un consum excessiu pot tenir efectes laxants».

18000 REIAL DECRET 1339/1999, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Comissió Nacional d'Energia. («BOE» 202, de 24-8-1999.)

La Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, ha creat la Comissió Nacional d'Energia, amb competències sobre els sistemes energètics, i ha englobat en aquest concepte tant el mercat elèctric com el mercat dels hidrocarburs líquids i gasosos. Es configura aquesta Comissió com un organisme públic que té com a objecte vetllar per la competència efectiva en els sistemes energètics esmentats i per l'objectivitat i la transparència en el seu funcionament, s'estableixen amb

caràcter general la seva estructura, les funcions i el règim jurídic, i es remet a un desplegament reglamentari la concreció d'aquests aspectes.

A aquesta finalitat respon aquest Reial decret que recull de manera sistemàtica, entre altres, el règim de recursos administratius que preveu la Llei del sector d'hidrocarburs contra les resolucions i els actes de la Comissió i que desenvolupa tant els aspectes relatius al règim jurídic que li és aplicable com les seves funcions, els òrgans que la componen, els òrgans d'assessorament i el règim de personal i pressupostari. Tot plegat amb l'objectiu fonamental de dotar aquesta Comissió del marc